

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. B.**, bývajúcej v Š., proti žalovaným **1/ I. G.**, bývajúcej v L., **2/ L. Š.**, bývajúcemu v T., **3/ J. P.**, bývajúcemu v T., **4/ P. M.**, bývajúcej v T., **5/ M. S.**, bývajúcej vo V., zastúpenej JUDr. O. V., advokátom vo V., **6/ M. J.**, bývajúcej vo V., **7/ O. G.**, bývajúcemu v M. a **8/ F. H.**, bývajúcemu v K., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 5 C 258/2005, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. októbra 2009 sp. zn. 16 Co 207/2009 a rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš z 24. februára 2009 č.k. 5 C 258/2005-219 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. októbra 2009 sp. zn. 16 Co 207/2009 v potvrdzujúcom výroku o náhrade trov konania, vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania a rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš z 24. februára 2009 č.k. 5 C 258/2005-219 vo výroku o náhrade trov konania **z r u š u j e** a v rozsahu zrušenia vec vracia Okresnému súde Veľký Krtíš na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Veľký Krtíš rozsudkom z 24. februára 2009 č.k. 5 C 258/2005-219 žalobu žalobkyne o určenie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam a v podieloch označených v žalobe zamietol. Konanie voči žalovanému 8/ zastavil a žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ až 7/ trovy konania vo výške 8 116,15 Eur, na účet JUDr. O. V., advokáta, vedený v S., a.s. pobočka V. K., číslo účtu X., do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu ako bezdôvodnú zamietol, konanie proti žalovanému 8/ v dôsledku späťvzatia žaloby zastavil (§ 96

ods. 1, 2 O.s.p.). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. na základe zásady úspechu. Žalovaní mali vo veci úspech, v spojení s konaním im vznikli trovy v súvislosti s právnym zastúpením za 6 úkonov právnej služby po 772,75 Eur a keďže žalovaní trovy konania uplatnili v súlade s § 10 ods. 1, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a/, d/ a § 15 písm. a/, b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhl. č. 655/2004 Z.z.“), uložil súd žalobkyni povinnosť nahradiť ich žalovaným v zmysle § 149 ods. 1 O.s.p. na účet ich advokáta.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 8. októbra 2009 sp. zn. 16 Co 207/2009 nepripustil zmenu žaloby, o ktorú sa žalobkyňa domáhala podaním z 21. apríla 2009. Rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku o zamietnutí žaloby a uložení povinnosti žalobkyne nahradiť žalovaným 1/ až 7/ trovy konania potvrdil. Rozsudok okresného súdu v časti výroku o zastavení konania proti žalovanému 8/ ponechal nedotknutý. Žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ až 7/ trovy odvolacieho konania 1 037,29 Eur na účet právneho zástupcu žalovaných 1/ až 7/ JUDr. O. V. do troch dní. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.) pokiaľ išlo o vec samú. Rozhodnutie súdu prvého stupňa o povinnosti žalobkyne zaplatiť žalovaným trovy konania považoval za správne. K odvolacej námietke žalobkyne, že vyčíslenie trov právneho zastúpenia je vadné a nezodpovedá vyhl. č. 655/2004 Z.z. odvolací súd poukázal na § 13 ods. 3 citovanej vyhlášky, podľa ktorej základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 20 % ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Podľa jeho názoru pri určení vlastníctva pre účely stanovenia odmeny za právne zastupovanie treba vychádzať zo skutočnosti, že predmet konania je nepochybne oceníteľný peniazmi. V súvislosti s uvedeným právnym názorom poukázal na obdobnú vec riešenú v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 M Cdo 4/2008. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ až 7/ trovy odvolacieho konania za vyjadrenie k odvolaniu v sume 1 037,29 Eur. Hodnota jedného úkonu právnej služby je 1 030,34 Eur (§ 10 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z.) a 1 x paušálna náhrada 6,95 Eur (§ 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.), spolu 1 037,29 Eur.

Na základe podnetu žalobkyne podal generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie proti výrokom rozsudkov súdov oboch stupňov, ktorými bolo rozhodnuté o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania. Žiadal, aby dovolací súd napadnuté výroky súdnych rozhodnutí o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie Okresnému súdu Veľký Krtíš. Vyčítal súdom oboch stupňov, že sa dôsledne neriadili ustanoveniami § 153 ods. 1, § 157 ods. 2 O.s.p., § 9 ods. 1, § 10 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. Poukázal na to, že z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa nie je zistiteľné a preskúmateľné, akým postupom a na základe akých dôkazov dospel k sume 772,75 Eur, od ktorej sa odvíja jeho následný výpočet trov právneho zastúpenia. Rovnako odvolací súd, ktorý rozsudok súdu v preskúvanom výroku potvrdil, neuviedol z čoho uvedená suma pozostáva, nevyporiadal sa s dôvodmi odvolania podaného žalobkyňou. Rovnako je nepreskúmateľný výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Nepreskúmateľnosť rozsudku okresného a odvolacieho súdu čo do výrokov o náhrade trov konania považoval za inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie a aplikácia na danú vec nesprávne zvoleného § 10 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. a § 140 O.s.p. spôsobili, že tieto rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p.).

Žalobkyňa žiadala mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť.

Žalovaná 5/ navrhla dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

Ostatní žalovaní sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.), na základe podnetu žalobkyne (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá

mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Z hľadiska ustálenej súdnej praxe (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 171/2005, 5 M Cdo 11/2008 a iné) dovolateľom namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutí súdov nižších stupňov zakladá závažnú procesnú vadu spočívajúcu v tom, že sa účastníkovi konania odňala možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 157 ods. 2 zakotvuje požiadavku preskúmateľnosti rozhodnutia. V zmysle tohto zákonného ustanovenia súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadroval odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Povinnosť súdov rozhodnutia odôvodniť v súlade s vyššie citovaným ustanovením je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z čl. 36 a nasledujúcich Listiny základných práv a slobôd, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces.

V prípade odôvodnenia výroku o trovách konania je povinnosťou súdu uviesť, ktorými zákonnými ustanoveniami sa riadil pri priznaní ich náhrady, ako aj to, za ktoré trovy náhrada prislúcha. Pri náhrade trov právneho zastúpenia ide najmä o určenie úkonov právnej pomoci a hotových výdavkov advokáta. Odôvodnenie priznanej náhrady trov konania sa vyžaduje vo vzťahu ku každému z účastníkov, ktorému súd právo na takúto náhradu priznal. V prípade, ak je sporný spôsob určenia základnej sadzby tarifnej odmeny je povinný jasne uviesť nielen ustanovenie vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov, ale aj vyložiť, prečo vychádzal

z výpočtového základu (§ 11 ods. 1 v spojení s § 1 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.), prípadne prečo naopak vychádzal z hodnoty veci (§ 10 vyhl. č. 655/2004 Z.z.).

V prejednávanej veci z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa pre nedostatok dôvodov nie je možné zistiť akým postupom a na základe akých dôkazov dospel k sume 772,75 Eur, od ktorej odvíja následný výpočet trov právneho zastúpenia. Bez ďalšieho prevzal také vyčíslenie trov, aké mu bolo právnym zástupcom žalovaných predložené. V dôvodoch svojho rozhodnutia síce uvádza, že žalovaní uplatnili trovy konania (okrem iného) podľa § 10 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z., či však aj z uvedeného ustanovenia pri rozhodovaní vychádzal nie je možné zistiť, keďže spôsob určenia hodnoty práva vo vzťahu k jednotlivým žalovaným v dôvodoch rozhodnutia absentuje.

Odvolačný súd odvolaním napadnutý rozsudok vo výroku o priznanej náhrade trov konania potvrdil bez bližšieho zdôvodnenia i napriek tomu, že požiadavka vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. platí aj pre odvolacie konanie (§ 211 ods. 2 O.s.p.). V súvislosti s odkazom odvolacieho súdu na právny názor dovolacieho súdu vysloveného v uznesení z 29. apríla 2009 sp. zn. 4 M Cdo 4/2008 treba poznamenať, že označené uznesenie vychádzalo z inej právnej normy (vyhl. č. 163/2002 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Bez bližšieho zdôvodnenia je aj výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým priznal žalovaným 1/ až 7/ náhradu trov odvolacieho konania. Trovy odvolacieho konania priznal v rozsahu ako boli vyčíslené právnym zástupcom žalovaných 1/ až 8/, pričom nezohľadnil ani to, že výpočet trov (ich výška) sa vzťahovala na pôvodných ôsmich žalovaných.

Nedostatok alebo nezrozumiteľnosť dôvodov rozhodnutia predstavuje závažné procesné pochybenie súdu spočívajúce v odňatí možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), na ktoré je dovolací súd povinný prihliadnúť z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami generálneho prokurátora Slovenskej republiky uvedenými v mimoriadnom dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rovnakou vadou postihnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. mája 2011

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková